

NOVI GROBOVI

FRANCES PERNUS

Kakor smo včeraj poročali, je preminila po dolgi in mučni bolezni v Glenville bolnišnici dobro poznana Frances Pernus, rojena Miklavčič, stara 64 let. Stanovala je na 16115 Huntmere Ave. Doma je bila iz Gore nad Idrijo, kjer zapuša brata Ignaca in Antona ter tri sestre, Alojzijo, Jožefa Brus in Amalijo Močnik ter več sorodnikov. V Ameriki se je nahajala 40 let in je bila članica podr. št. 10 SZZ in Oltarnega društva pri fari Marije Vnebovzete.

Tukaj zapuša soproga Johna, šest otrok: John ml., Frances, Joseph, Mrs. Mary Somrak, Olga in Millie, 7 vnukov, sestro Mrs. Antonia Luin v Farrell, Pa., teto Mrs. Anna Urbančič na Richmond Rd. in več sorodnikov. Pogreb se vrši v petek zjutraj ob 8:45 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9:30 uri in nato na pokopališče Calvary.

JOHN BOMBAČ

V ponedeljek zvečer je v Johnstownu, Pa., umrl John Bombač, star 73 let. Doma je bil iz Raketa, po domače Zdoljnji Lakotov. V Ameriki je bival nad 50 let in je živel ves čas v Johnstownu. Bil je član SNPJ.

Zapuša žalujočo soprogo Johano, rojeno Ogrinc, doma iz Levstekov pri sv. Gregorju, pet hčera: Matildo, Albino, Mary, Jennie in Louise, štiri sinove: Johna, Franka, Williama in Josepha, več vnukov in vnučinj ter sestro Mrs. Anno Rovin v Lorainu, Ohio. Pogreb se vrši v četrtek zjutraj.

V zadnje slovo

Članice podr. št. 32 SZZ so prošene, da pridejo nocoj ob osmih v Johnstonov pogrebni zavod na E. 152 St. in MacCaulley Ave., da izkažejo za dnjo čast umrli članici Irene Jazbec, v četrtek zjutraj pa da se po možnosti udeležijo njenega pogreba.

Zadušnica

V petek, 13. oktobra ob 7. uri zjutraj se bo brala zadušnica v cerkvi sv. Kristine v spomin druge obletnice smrti Mary Brickel. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravi udeležijo.

Ogenj v trgovini

V prodajalni ženskih oblačil Madge Grace Shop na 10000 Euclid Ave., je snoči izbruhnil požar, ki je napravil za \$12,500 škodo, predno ga je požarna bramba dobila pod kontrolo. Trije ognjegasi so se onesvestili, ko so se v poslopju, napolnjenem z dimom, borili s plameni.

Ogenj je nastal v kleti poslopja in uničil velike zaloge oblačil, ki so čakale, da pridejo ponje odjemalci.

Redna seja

Nocoj ob osmih se vrši redna seja društva sv. Ane, št. 4 SDZ v navadnih prostorih Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. Članice so vabljene, da se udeležijo v polnem številu. Po seji se vrši domača zabava.

Poglavitne spremembe zakona za socialno zavarovanje

Trdnega in široko-vključivega zakona socialnega zavarovanja ni mogoče hitro izpopolniti v veliki in raznoliki deželi kot je naša. Zakon soc. zavarovanja iz l. 1935 je bil le začetek in nedavni dodatki k temu zakonu imajo namen razširiti soc. zavarovanje na dosedaj ne vključene poklice in osebe, ki delajo na svojo roko. S tem zakonom še vedno ni popoln, vendar pa predstavlja dober korak naprej v soc. zavarovanju.

Najnovejše od številnih sprememb so sledeče: (1) začetni s 1. januarja 1951 bo kritih 10 milijonov oseb, ki so bile prej izven socialnega zavarovanja; (2) 77% povišanje (povprečno) mesečnih podpornih izplačil upokojenim delavcem, od njih odvisnim osebam ali preostalom odvisnim osebam v slučaju smrti delavca. (Moški in ženske nad 65 let starosti, dobe podpora, ako so delali določeno dobo v delu kriterijem po zakonu socialnega zavarovanja.)

Novi dodatki k starostni in zapuščinski zavarovalnici pripuščajo sledeče skupine delavcev:

(1) Hišne uslužbenke—služkinje, kuharice, perice, vrtnarje, šoferje in druge uslužbenke v privatnih domovih. (2) Osebe, ki delajo na svojo roko. To vključuje one, ki imajo svoje grocerijske in druge manjše trgovine, gasolinke postaje in podobno, kakor tudi osebe, ki delajo samostojno kot pisateljice, umetniki (likovni), fotografi, itd. (3) Farnski delavci, uposljeni pet mesecev ali več letno pri istem farmerju. (Skupine oseb, ki delajo na svojo roko, in ki jih ne krije zakon socialnega zavarovanja so v glavnem samozaposleni farmerji in lastniki farm ter profesionalni ljudje kot zdravniki, odvetniki, dentisti in nekateri drugi).

Za tri zgoraj navedene skupine je socialno zavarovanje obvezno, dočim je za dve drugi skupini prostovoljno in sicer za delavce in uslužbenke raznih nedobičarskih ustanov ter za državne in krajevno-upravne delavce in uslužbenke. Prvi lahko pristopijo k socialnemu zavarovanju, ako v to privolijo delodajalci in dve tretjini delavcev ustanove; drugi, ako jih ne krije kake druge vrste pokojnina, se lahko priključijo, če državna ali krajevna uprava (state or local government) napravi tozadeven dogovor z zvezno vlado.

Druga važna sprememba zakona socialnega zavarovanja določa, da se povišanje mesečnih podpor izplača že s septembrskimi čeki, ki se razpošiljajo v tokrem mesecu.

Istotako važna je sprememba, po kateri odpade dosedanja omejitev zaslužka poleg podpore. Podpora prejemajoča nad 65 let stara oseba je smela po starem sistemu zaslužiti v delu kriterijem po socialni zavarovalnici samo \$15 mesečno, odslej pa sme zaslužiti \$50. (V zaposlitvi, ki je ne krije socialna zavarovalnica te omejitve ni.—Prevajalec).

Dve drugi določbi, ki stopati v veljavo takoj omogočata prejemanje podpore mnogim, ki dosedaj niso bili do nje upravičeni. Prvič, delavec nad 65 let starosti, uposlen v delu kriterijem po socialni zavarovalnici, toda ni delal dovolj dolgo, da bi bil upravičen do podpore po starem sistemu, more zdaj dobivati mesečno podporo. Po novi določbi zakona je namreč dovolj, ako je

delavec delal "šest četrletij" (leto in pol) tekom dobe "13 četrletij" (tri leta in tri mesece) pred upokojitvijo. To seveda v delu, ki ga je krija socialna zavarovalnica. Kdor je torej delal toliko časa pred upokojitvijo, lahko zaprosi za podporo pri svojem lokalnem uradu za socialno zavarovanje.

Drugič, žena zavarovanega in upokojenega delavca nad 65 let starosti, ki ima pod 18 let stare otroke na podpori, lahko tudi sama prejema podporo. Pod prejšnjim sistemom ni bila upravičena, dokler ni izpolnila 65 let starosti.

Starostna in zapuščinska zavarovalnica, ki tvori enega od osmih programov zakona socialnega zavarovalnice oziroma zaščite, je edina, ki je docela pod upravo zvezne vlade. Ostalih sedem programov upravljajo države, ki tudi delijo tozadevno breme stroškov z zvezno vlado. Eden od sedmih programov je —državna brezposelnostna zavarovalnica. Ostali programi tvorijo javno pomoč starim ljudem, zapuščenim otrokom, slepcem, pohabljenim otrokom, dalje se iz skladov teh programov podpira skrbstvo za matere in otroke ter druge podobne ustanove.

Nov zakon socialne zaščite dalje določa obširnejšo federalno pomoč javnim pomožnim napravam ter vključuje posebne določbe za nudenje pomoči potrebnim dela nezmoglim posameznikom. Starostne in zapuščinske zavarovalnice in javne pomoči v okviru pomožnega tozadevnega programa, bodo odslej deležni tudi ameriški državljani na otokih Puerto Rico in Virgin Islands. Dodatno bodo veterani druge svetovne vojne po novem zakonu deležni kredita vojaškega službovanja, ko se jim bo določalo podporo socialnega zavarovanja.

Gospodinjski odsek AJC

Jutri, v četrtek zvečer ob osmih se vrši redna seja Gospodinjskega odseka AJC na Recher Ave. Članice so vabljene, da se udeležijo v obilnem številu, ker bo več važnih zadev na dnevnem redu.

Brata išče

Mr. Anton Zorko iz 15406 Holmes Ave. je prejel pismo iz starega kraja, v katerem ga prosi Ana Cerjak, da bi poizvedel za naslov njenega brata Jožeta Gorenc, doma iz St. Jerneja. Če sam to čita, je prošena, da ji piše na naslov: Ana Cerjak, sv. Lenart št. 39, p. Brežice, Slovenija, če pa kdo ve kaj o njem, pa je prošena, da ji sporoči ali pa naj javi Mr. Zorku na zgoraj omenjenem naslovu.

August Kollander zopet doma

S obiska v staro domovino se je pred nekaj dnevi vrnil August Kollander, ki vodi svoj pisarni v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

OBLASTI NE VEDO, KAJ BI S STARIM "KOMUNISTOM"

CARMEL, Cal. — Tukajšnje mestne oblasti so v veliki zadregi, katero je povzročil zakon, da morejo vsi javni uslužbeni podpisati zapriseženo izjavo, da niso komunisti. Na rokah imajo namreč nekega priletnega možaka, s katerim ne vedo, kaj bi, ker se je registriral kot komunist.

Je to Norman Duxbury, star 60 let, ki je oskrbnik mestnega gledališča. Duxbury sicer ne prejema nikakega plačila, ampak ima brezplačno stanovanje v bajti poleg gledališča. Ko se je odkrilo, da se je registriral kot komunist, je Duxbury dejal:

"Seveda sem komunist, ampak karte nimam. Tudi ne verujem v nasilno prevračanje vlad."

Možak je pojasnil, da je postal komunist, ko je šel leta 1932 na obisk v Rusijo. "Tam bi bil skoro od lakote umrl," pripoveduje. "Rusija je v materialnem oziru peklo, v duševnem pa nebesa."

95 tujecev pridržanih pod novo postavo

NEW YORK, 10. okt. — Imigracijske oblasti so danes stopile na krov dveh italijanskih potniških ladij, ki sta dospeli v new-yorsko luko, in odredili, da se pridržijo na Ellis Islandu 95 tujecev v svrhu preiskave na temelju novega zakona za notranjo varnost.

To je največje dosedanje število pridržanih tujecev na podlagi zakona, ki prepoveduje vstop v deželo vsem, ki so člani, ali ki so kdaj imeli kako zvezo s katerokoli totalitarno organizacijo.

Med pridržanimi je 25-letna italijanska operni pevka Fedora Barbieri, ki ima peti z Metropolitan opero. Izjavila je, da je nekoč pohajala fašistično šolo.

Najslavitejši potnik—dirigent Arturo Toscanini—pa ni imel nobenih neprilic. Po odgovoru na par vprašanj je brez vsakega zadržka zapustil parnik.

ARMADA POKLIČE 900 ZDRAVNIKOV

WASHINGTON, 10. okt. — Oddelek za obrambo je danes izdal odredbo, da se v novembru, decembru in januarju v oborožene sile pokliče 922 zdravnikov, 500 dentistov in 100 živinskih zdravnikov.

Poroča se tudi, da utegne predsednik Truman v kratkem ukiniti odredbo, s katero so bili poročeni moški oproščeni službe pri oboroženih silah.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI PO AMERIKI

Boise, Idaho. — Sladkorni boleznij je podlegel Joe Gornick, star 70 let, doma iz Grabloveca Metliki. Pred meseci so mu zdravniki odrezali nogo nad kolonom, toda življenja mu niso podaljšali. Zapuša ženo, dva sina, poročeno hčer in štiri vnukce. Pokojnik je več let prospektal in bil eden onih, ki so našli rudnik "Comeback Mine" v Pioneeru, Idaho. Delnice tega rudnika imajo Slovenci, večinoma v Clevelandu.

Truman bo nekje na Pacifiku govoril

WASHINGTON, 10. okt. — Iz Bele Hiše je bilo danes naznanjeno, da se bo predsednik Truman koncem tekočega tedna z letalom podal na Pacifik, kjer bo imel pogovor z generalom MacArthurjem.

Predsednik, ki bo jutri popoldne odpotoval v St. Louis, kjer se bo udeležil priredbe na čast njegovi sestri, ki je bila izbrana za predsednico ženske prostozidarske organizacije "Eastern Star," se bo direktno iz St. Louisa podal na sestanek s poveljnikom ameriških in drugih sil Združenih narodov na Koreji. Potoval bo z letalom.

To bo prvi sestanek Trumanu z MacArthurjem

Kraj sestanka med predsednikom in MacArthurjem seveda ni bil naznanjen, niti poročilo ne omenja, o čem bosta na sestanku govorila, ni pa seveda dvoma, da se bo pogovor tical vojne na Koreji in drugih vprašanj, ki so s to vojno zvezana.

To bo prvi sestanek, ki ga bo imel Truman z MacArthurjem. Leta 1944 je pokojni predsednik Roosevelt potoval na Havajske otoke, kjer se je posvetoval z MacArthurjem in drugimi poveljniki oboroženih sil na Pacifiku.

Zadnje potovanje Trumanu izven meja Zedinjenih držav je bilo leta 1947, ko je obiskal Brazilijo, njegovo prvo potovanje v inozemstvo pa je bilo v Potsdam leta 1945, kje se je vršila konferenca zastopnikov treh velikih sil.

Po povratku s Pacifika bo dano poročilo ljudstvu

Kakor se poroča, bo Truman prihodnji terek, takoj po povratku s Pacifika, imel radijski govor, ki bo oddajan iz San Francisca.

V njem bo poročal ljudstvu o tem, kar bo zvedel o položaju na Daljnem vzhodu po pogovoru s poveljnikom armade Združenih narodov.

USPEŠNOST VELIKA, A BREZ DENARJA NE GRE

WASHINGTON, D. C. — Poljedelski oddelek je iznašel sistem za pospešitev prometa v prodajalnah z jestvinami, ki je zadnja beseda uspešnosti.

Gospodinja položi predmet, ki ga je izbrala, na premikajoči, z električnim motorjem obratovani pas, katerega regulira kaširka s svojo nogo. Kaširka z desno roko zračuna cene na seštevalem stroju, z levo pa meče kupljene predmete v odprtino, kjer stoji papirnati ovoj. Drobrič daje avtomatični menjalec.

Ampak eno je še vedno po starem—gospodinja mora za kupljeno blago plačati z denarjem, ki ni "avtomatičen."

Žalostna vest

Poznani Mr. Joseph Zadnik, ki vodi svojo gostilno na 3839 E. 93 St., je prejel od svojega brata iz Reke pismo, da mu je po dveh letih mučne bolezni umrla 22. septembra t. l. sestra Marija, poročena Mahne, rojena na Kozjanah. Stara je bila 51 let. V domovini zapuša bolnega moža, šest otrok, od katerih je najmlajši star sedem let, pet bratov, Štefana in Franca v domovini, Antona in Josepha v Clevelandu in Ivana v Kanadi. Bodi pokojnici lahka domača gruda, preostalom pa naše sožalje!

SEVERNA KOREJA NE BO KAPITULIRALA

Ministrski predsednik komunistične vlade ukazal armadi borbo do smrti

TOKIO, sredo, 11. oktobra.—Vlada Severne Koreje je danes brezpogojno zavrgla zahtevo Združenih narodov za predajo in ukazala svoji armadi borbo do smrti.

Ob času, ko je komunistični režim formalno naznanil svojo kljubovalnost, pa so čete Južne Koreje zasedle Wonsan, kjer se nahaja glavna luka in letalska baza Severne Koreje.

Wonsan leži samo 50 zračnih milj od severno-korejskega glavnega mesta Pjongjanga.

Poročila s fronte javljajo, da patrolje južno-korejske armade napredujejo severno in zapadno od osvobojenega mesta, nahajajo se za petami bežečih Severnih Korejcev.

Ameriške čete se nahajajo 85 milj od Pjongjanga

Edinice prve ameriške kavalerijske divizije so danes prodirale globlje v ozemlje Severne Koreje z jugozapada in se nahajajo 85 milj od Pjongjanga. Ampak na zapadnem sektorju fronte so se morali Amerikanci boriti za vsako ped zemljo.

Dve severno-korejski diviziji, broječi okrog 20,000 mož, vodijo tudi trdovratno obrambo proti napadam Južnih Korejcev na 30 milj dolgi fronti 10 do 40 milj vzhodno od sektorja, kjer se bori ameriška kavalerija.

116 nadaljnih mož padlo na Koreji

WASHINGTON, 10. okt. — Obrambni oddelek je danes naznanil, da je v borbi na Koreji padlo nadaljnih 116 mož, med katerimi so štirje Ohijčani.

Naročaste, širite in citajte 'Enakopravnost!'

Umor farmerja v Medini pojasnjen; ustrelil ga je 17-letni fant za prijatelja

Umor 23-letnega farmerja Harolda Masta prošli četrtek zvečer v Medini, Ohio, je bil snoči pojasnjen, ko je 17-letni farmerski fant Gerald Killinger priznal, da je Masta ustrelil s puško po dogovoru s 27-letnim prijateljem Maksom Amermanom, ki je hotel dobiti 24-letno Mastovo vdovo Randi.

Killinger je izpovedal podal v Clevelandu, kjer je bil snoči več ur na izpraševanju na glavnem policijskem stanu, kamor so ga privedle oblasti iz Medine, da preizkusijo njegova zanikanja, da mu je o umoru kaj znane, s pomočjo "lie detektorja."

Z njim vred sta bila privedena v Cleveland na izpraševanje tudi Mastova mlada vdova, ki je takoj po umoru moža oblastim povedala, da jo je Amerman že dalj časa zasledoval, in pa Amermana, ki je bil vsled vdovine izpovedi od vsega začetka na sumu kot morilec.

Mast je imel zadnjih par let v najemu Amermanovo 80 akrov obsegajočo farmo v bližini Medine, kjer je živel s svojo ženo, ki je leta 1947 dospela iz Švedske. V zakonu se je rodila hčerka, ki je stara tri leta.

Kakor je izpovedala vdova, jo je Amerman ponovno zagotavljal, da mu je njen mož sam po-

Ukradel vožnjo na repu letala

MEXICO CITY, 10. okt.—V mehikanskem mestu Torreon je danes neki 19-letni mladenič ukradel brezplačno vožnjo na repu letala in s svojim činom takorekoč "ustvaril zgodovino."

Kakor se poroča, se je fant enostavno postavil na rep potniškega letala in se držal na žive in mrtve, ko se je letalo dvignilo v zrak.

Pilot ni opazil, da bi bilo kaj narobe, dokler se letalo ni dvignilo v višino 12,000 čevljev, ko je začutil, da je zadnji del letala nekam težak. Ko je pistal, je šele odkril, kaj je povzročalo nepriklono.

Letalo je bilo v zraku 53 minut, ampak brezplačni potnik je vztrajal do konca. Njegova obleka je bila vsa razcefrana, drugače pa se mu ni zgodilo nič žaloga, razen da je bil hudo prestražen.

Ko so ga odvedli v zapor, da pride k sebi, je fant dejal, da je vse življenje želel iti na vožnjo z letalom.

URADNIK POLJSKE LINIJE DEPORTIRAN

WASHINGTON, 10. okt. — Danes so imigracijske oblasti odredile deportacijo za podpredsednika poljske parobrodne linije "Ddynia" Czeslawa Krzelaka, iz razloga, ker je član komunistične stranke.

vedal, da je več ne ljubi, in da je potrdil tudi Killinger. Nedavno ji je Amerman rekel, da ako je on ne dobi, je tudi nihče drugi ne bo imel, ampak ko je o tem povedala svojemu možu in izrazila strah glede Amermanovih namenov, ji je odvrnil, da bo stvar že sam uredil.

Amerman ji je tudi posodil večjo vsoto denarja, da je dobila sem svoje starše s Švedskega, kakor je vdova povedala oblastim.

Amerman, ki je bil vsled vdovinih izjav od vsega začetka na sumu, se je dobro zavaroval, da bi sum odvrnil od sebe. Odpotoval je v Filadelfijo, kjer se je vdeležil ene od iger, ki se vršijo v dotičnem mestu za čempionstvo baseballa. Ko so ga oblasti par dni po umoru našle v Loudonvillu, Ohio, je povedal o svojih kretanjih tekom minulega tedna. Poizvedovanje oblasti njegovih izjav ni moglo ovreči, ker so odgovarjale resnici.

Killinger je snoči povedal policiji, da je bila zarota za Mastov umor narejena že pred par meseci. Ko je bil Amerman predočen z izpovedjo Killingerja, je brez obotavljanja priznal, da je bil slednji le orodje za iznebitev Masta, ker je bil prepričan, da mu po njegovi smrti ne bo težko dobiti njegove vdove.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 8231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
 (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto)	\$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
 (Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):

For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

V BORBI ZA ZMAGO BREZ TRETJE SVETOVNE VOJNE

Zelo veliko se govori v tekoči kampanji glede konference v Jalti. Širijo se najgorostasnejše stvari glede ameriške "prodaje" na dotični konferenci, v pričakovanju, da so ljudje pozabili, kaj se je tam zgodilo.

Tam, pravijo republikanski voditelji, je bila dana Sovjetski zvezi "zelena luč," da pograbi vse, kar je bilo na vidiku, na Kitajskem, Koreji in Formozi. Senator Jenner iz Indiane je dejansko izjavil: "V Jalti je predsednik Roosevelt, ki je bil že napol mrtev, pod vplivom Alberta Hissa izročil vso Azijo komunistom."

Kaj je resnica na vseh teh obtožbah? Konferenca v Jalti se je vršila v februarju 1945. Sklicana je bila, da se pripravi za organiziranje Združenih narodov, okupacijo Evrope in vstop Sovjetske zveze v vojno proti Japonski. Za doseg zadnje omenjenega so Zedinjene države pristale, da se Rusiji vrnejo pravice, ki jih je imela nekdanj v Mandžuriji in da se ji izročijo japonski Kurilski otoki. Kakor je pozneje pisal James Byrnes: "Sporazum je bil v veliki meri vojaškega značaja."

Japonska je imela na Kitajskem, Mandžuriji in Formozi velike armade. Atomska bomba takrat še ni bila odkrita. "Zavezniške države so stale pred silnim vprašanjem, kako uničiti ogromno silo, broječo pet milijonov mož," kakor je izjavil vojni tajnik Stimson, ko je opisal položaj, ki je obstojal v juliju 1945. "Med temi je bila letalska sila, broječa 5,000 samomorilskih letal, pripadajoča ljudstvu, čigar fanatizem v borbi ni poznal nobene meje. Planirali smo invazijo, pri kateri smo računali, da bodo samo ameriške izgube znašale milijon mož."

Kateri izmed onih, ki danes toliko kritizirajo sklepe konference v Jalti, bi bil takrat zavrnil vojaške nasvete in riskiral ogromne izgube, katere omenja Stimson?

Amerika in Anglija sta nedvomno pristali na koncesije, na drugi strani pa je sovjetska vlada pristala na podpis prijateljske pogodbe s Čiangkajškom, katero je nujno zahteval ameriški ambasador Hurlley, da bi se omejile komunistične ambicije in podprl majajoči se Čiangov režim. Rusija je tudi pristala, da sprejme manjšinski status v demokratični svetovni organizaciji namesto sveta velikih sil, ki ga je predlagala za reševanje svetovnih problemov. "Dejstvo je," je pisal tedanji državni tajnik Edward Stettinius, "da so bile koncesije Sovjetske zveze na ljubo Ameriki in Angliji bolj številne, kakor pa so bile koncesije bodisi Amerike ali Anglije na ljubo Sovjetski zvezi."

Drugo veliko vprašanje v tekoči kampanji je Kitajski. Splošna republikanska linija je, da so Kitajsko izročili komunistom sovjetski agentje in simpatičarji, ki so vtihotapili za časa Rooseveltove administracije v državni oddelek v Washingtonu. Kaj je resnica na tej fantastični trditvi?

Kitajska, kakor vsa Azija, se nahaja v valu revolucije, v kateri se drobijo tradicije, institucije in vrednote, stare 3,000 let. Svoje izvor ima ta revolucionarni val v pritisku ljudskih množic, zahtevajočih drastične agrarne reforme, in pa v zapadnih in komunističnih idejah.

Začetek kitajske revolucije pod vodstvom Sun Yat Sena je bil demokratičnega značaja, ampak ko je gibanje prišlo v roke Čiangkajšku, je demokracija izginila in njeno mesto je zavzel stari azijski despotizem. Toda revolucija se ni dala ustaviti in gibanje so pograbili komunisti. Ljudje, ki poznajo Kitajsko, so že od leta 1940 dalje svarili, da ni sile, ki bi mogla preprečiti zmago kitajskega komunizma, razen ako bi se režim Čiangkajška temeljito reformiral. Ta svarila se danes potvarja in predstavlja kot dokaz skritih simpatij za kitajski komunizem.

NOVA LEŽIŠČA ČRNEGA PREMOGA V SLAVONIJI

Pri delih v novem rudniku lignita pri vasi Sibirje v okraju Slavonjski Brod so našli delavci na področju planine Pšunja na nova bogata ležišča črnega premoga. Debelino tega nahajališča premoga cenijo na več kot 1,30 m. Na podlagi dosedanjega raziskovanja je mogoče sklepati, da so na področju Pšunja, ki se razteza več deset kilometrov v smeri proti Novi Gradiški, bogata ležišča črnega premoga, ki daje okrog 4000 kalorij.

GOSPODARSKO ŽIVLJENJE V JUGOSLAVIJI

Vrnitev znanstvene ribiške ekspedicije

V Split se je vrnila ribiška ekspedicija, ki se je tri tedne mudila v vodah Tunisa. Ekspedicijo je vodil profesor Šoljan, direktor Oceanografskega instituta v Splitu. To je prva jugoslovanska ekspedicija v inozemske vode po osvoboditvi. Jugoslovanski znanstveniki in strokovnjaki so ob tej priložnosti pokazali strokovnjakom v Tunisu način in srdečstva, s katerimi se love ribe v Jadranskem morju. Hkrati pa so se seznanili z načinom ribolova, predvsem na tune, v Sredozemskem morju. Ekspedicija je dosegla popoln uspeh.

Prva serija velikih rigočnih plugov

V livarni in tovarni kmetijskih strojev v Osijeku so začeli že izdelovati. Do konca leta bo izdelanih prvih 50 plugov, s katerimi bodo lahko vinogradniki vsak dan zorili do 25 hektarov zemlje 60 do 70 centimetrov globoko. To pomeni, da bodo opravili isto delo, za katerega je bilo prej potrebnih nad 6,000 delavcev.

Plin iz domačega premoga

Jugoslavija je letno izdajala nad 500 milijonov deviznih dinarjev za premog za pridobivanje plina, dokler se ni domačim strokovnjakom po dolgotrajnem delu in številnih poskusih posrečilo, da so začeli pridobivati plin iz mešanice domačih premogov. Edina razlika med plinom iz domačega premoga in med plinom iz uvoženega premoga je ta, da vsebuje domači premog večji odstotek ogljikovodika, ki se pa s prečiščenjem zniža na 0,25%. Jugoslovanske plinarne sedaj redno oskrbujejo s plinom mesta. Kmalu pa bodo dobile tudi jugoslovanske železarne znatne količine dobrega domačega koksa, proizvoda plinarnar.

Dvignjenja potopljenih ladij

Po osvoboditvi se je že dvignilo iz morja 288 potopljenih ladij. Delavci podjetja za dviganje ladij "Brodospas" so od osvobo-

ditve do danes opravili ogromno delo. Že prvo leto po osvoboditvi so kljub nezadostni mehanizaciji dvignili iz morja bivši potniški ladij "Spilt" in "Zagreb," ki sta danes moderno opremljeni trgovski ladij "Istra" in "Dalmacija." V naslednjih letih, ko so domače ladjedelnice izdelale dvigalne naprave pa je "Brodospas" dosegel še lepše uspehe. Do danes so pozhrtvovalni delavci "Brodospasa" oteli iz morskih globin 288 raznih potopljenih ladij v skupni teži 57,911 ton in v vrednosti milijarde dinarjev.

Nad 120,000 obiskovalcev

Jugoslovanski paviljon na tržaškem velesjemu si je v dveh tednih ogledalo nad 120,000 obiskovalcev. Po splošnem mnenju je to najbolj okusno urejen in najpopolneje opremljen paviljon na velesjemu. Kako se izražajo o njem tudi vsi tržaški listi razen nekaterih. Knjiga vtisov o jugoslovanskem paviljonu, je polna beležk, ki so jih zapisali ljudje iz različnih dežel in raznih poklicev. Skupina beneških Slovencev je napisala: "Jugoslavija je na velesjemu pokazala, s kakšnim navdušenjem delajo njeni sinovi za izgradnjo svoje socialistične domovine." Italijanka Alexandra Vincenzi je kratko zapisala: "Živela Jugoslavija in njena socialistična izgradnja." Slovenka Ema Stoka iz Trsta je napisala: "Ponosna sem na uspehe moje domovine." Podoficer ameriške vojske Josip Riger, je zapisal: "Ze dolgo nisem videl takšnega paviljona."

Tramvajske vozove bodo izdelovali

Moderne tramvajske vozove bodo začeli izdelovati v Beogradu. Po konstrukciji inženirja Maksimovića bodo začeli v Beogradu izdelovati nove vrste tramvajskih voz, ki ne bodo v ničemer zaostajali za najmodernejšimi vozovi v najbolj naprednih evropskih državah. Novi vozovi bodo dolgi 14 metrov in bodo na ravni progi dosegli do 50 kilometrov hitrosti, na klancu pa bo mogoče voziti s hitrostjo 30 kilometrov na uro.

ZA MAČKOVLJANSKE ŽIVNARJE

Pristojni gozdni urad je na posredovanje Kmečke zveze začel razveljaviti odredbo, po kateri so prepovedali pašnjo na zasebnih parcelah v Mačkovljah. Dokončna ureditev zadeve pa spada v pristojnost poljedelskega odseka pri Zbornici za trgovino, industrijo in poljedelstvo, ki pa se še ni sestala. Globe, ki so jih naložili nekaterim lastnikom morajo prizadeti plačati, kar po tolmačenju urada za kmetijstvo, lahko odloča o morebitnemu prekršku po predložitvi zapisnika samo sodna oblast. Priziv na sodišče pa bi prizadete stal mnogo več, kakor plačilo globe same in to tudi v primeri, da bi sodišče razveljavilo policijske ukrepe. Vsekakor je enoten nastop vseh Mačkovljanov v okviru kmečke zadruge prepredil krajevni živinoreji ogromno gospodarsko škodo.

NEMŠKI ARHEOLOG MENI, DA JE NAŠEL ATLANTIDO

Nemški arheolog pastor Spanuth je sporočil, da je v Severnem morju našel potopljeni kontinent Atlantido. Na svoji zadnji odpravi je ob preiskovanju morskega dna blizu otoka Helgoland našel v globini 30 metrov dva granitna grobova, katerih starost ceni na 4000 let. Na podlagi najnovejše najdbe in opisov Platona ter drugih piscev meni, da je bilo dno današnjega Severnega morja v davnih časih kopnina z visoko razvito kulturo.

ZA POLOVINARJE IN ZAUPNIKE ZEMLJIŠČ

Pričakuje se odlok, ki bo podaljšal za poljedelsko leto 1950-1951 vse sedanje pogodbe polovinarjev in zaupnikov zemljišč.

Vsi člani, ki bi morebitno potrebovali pojasnila in zaščito v tozadnjih vprašanjih (sklepanju pogodb, določanju zakupnine, v sporih), se lahko obračajo na Kmečko zvezo, ki ima med drugim tudi svojega predstavnika na Višjem tržaškem sodišču, ki je pristojno za reševanje vseh sporov, ki zadevajo poljedelske pogodbe polovinarjev in zaupnikov.

PRIPRAVE ZA JESENSKO SETEV NA HRVATSKEM

Letošnjo jesen bodo na Hrvatskem posejali z ozimnim žitom mnogo večje površine kakor lani. Sedaj obravnavajo orientacijske setevne plane, ki jih bodo predložili zborom volilcev. V nekaterih okrajih so že začeli orati za setev. Državna posestva in kmečke delovne zadruge so založene z zelo dobrim semenjem, ki so ga pridelali na posebnih semenskih parcelah.

PRESENETLJIVO VISOKO ŠTEVILO KLAŽEŽEV V ZAHODNI NEMČIJI

Predsednik Zveze za kulturo in socialno skrbstvo Zahodne Nemčije, profesor Steinbach, je pred kratkim objavil statistične podatke, po katerih živi na 80,000 ljudi brez rednega bivališča; 25% od teh je obremenjenih z zločinskimi nagnjenji in bi jih bilo treba postaviti pod strogo nadzorstvo.

KOROŠKE VESTI

"Vzorni vzgojitelji"

Gonja proti slovenski materinščini v šoli se nadaljuje. Pri tem vneto sodelujejo mnogi šovinistični "vzgojitelji," med katerimi se je uvrstil tudi učitelj Weinberger iz Brda, ki se je iznebil pred slovenskimi učenci v šoli sledeče izjave: "Vi ste vindišarji, jaz sem tudi vindišar, toda vindišarsko ne bomo nikdar več govorili!"

Slovenski tržaški slikarji v Celovcu

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je z veseljem posredovala slovenskim tržaškim umetnikom možnost razstave v Celovcu. Slovesne otvoritve se je udeležilo nad 50 vidnih predstavnikov kulturnega življenja in tiska na Koroškem. Tako je avstrijska kulturna javnost lahko spoznala ob razstavi v celovški umetnostni galeriji umetnostno ustvarjalnost tržaških bratov. Ljudstvo si je z globokim umevanjem ogledalo umetnine, ki so pokazale močan pečat naše slovenske primorske zemlje ter ustvarjalnost našega primorskega ljudstva. Odlični predstavniki umetnosti so izrazili nedeljeno priznanje razstavljenim umetninam.

Po Koroških vaseh

V Ločah so pokopali Štefana Bohma, ki je doživel starost 65 let. Bil je zavedna slovenska korenina. Umrla sta posestnik Lepušič iz Krošic in Jožef Rupica iz Šmilklavza. Prvi je učakal visoko starost nad 80 let, drugi pa nad 70 let. Slovenski moški pevski zbor iz Pečnice jima je zapel poslovlilni žalostinki.

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je izdala dvojno številko "Svobode" (štev. 6 in 7), mesečnika Slovenske Koroške.

V Dobrli vesi so "borci" proti pouku slovenščine sklicali shod, ki ga pa ni bilo, ker so ljudje rajši ostali doma. Ponesrečil se je tudi poskus s sklicanjem shoda za naslednji dan.

V Melvičah je umrla daleč na okoli spoštovana Felaherjeva mama. Bila je odločna žena, ki je vzgojila svoje otroke v slovenskem duhu. Številna preganjanja niso mogla strti njene odporne volje. Prenapeti fantiči so oskrunili nove zvonove s katanom, da bi ne bilo slovenskega napisu. Melvičani pa hočejo imeti slovenske napise. Zaradi tega so zaman vsi poskusi, ki bi radi preprečili pošteno odločitev ljudstva.

Koroški partizani se zbirajo na sestankih, ki jih prireja Zveza bivših partizanov Slovenske Koroške. Na teh sestankih razpravljajo o spomenikih, ki jih je treba postaviti padlim soborcem, o partizanskih grobovih, ki jih bodo lepó uredili, pa tudi o vprašanjih, ki segajo globoko v vsakdanje življenje, o delu delavca v tovarni in v gozdu, o težkih življenjskih okoliščinah, ki mora v njih kmet garati od zore do mraka.

V Mačah je umrl delavec Valentin Vančov. Bolehal je delj časa na zahrbtni bolezi, ki je izpodkopavala njegovo zdravje. Na Peco je pohltila na kmečki praznik kmečka mladina. Pridružila se je tudi študentska mladina. Z vrha Pece je živahno donela naša borbeno partizanska pesem, ki je vznemirila nekega slučajno navzočega bivšega nacistu. Njegova opazka je vzbudila smeh in je mladino le izpodbudila k novi pesmi.

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE IZ SOTE

Nemcu dr. Wahlu iz Bad Wirlshofa je uspelo izdelati gramofonske plošče iz stisnjene šote, zaradi česar tovrstna industrija ne bo več vezana na uvoz kavčuka. Nove plošče ne povzročajo škrtanje igle in reproducirajo dovršen zvok.

V delavnici slovitih čipk na Pagu

Na nedavnih velikih razstavah jugoslovanske folklorne umetnosti v Švici in Angliji, nedavno pa tudi v Chicagu, so naše čipke vzbujale splošno pozornost in privlačnost. Svojo pot na svetovni trg pa so si utrle že davno prej.

V ozkih ulicah starega Paga je vedno živahno kakor večinoma v vseh primorskih mestih. Otroci skačejo, kriče in se igrajo, žene sede na hišnih pragih—vse so oblečene v črno in s temno ruto na glavi—opravljajo svoja dela, samo moških ni videti, ker ob morju love ribe ali pa imajo opravka v kletih.

Ko stopaš po ozkih ulicah, dosepeš do visoke, vitke hiše z napisom na čelni strani "Ljudska šola." Vendar tu ni šola, temveč delavnica čipk.

"Da, nekoč je bila tu šola," pojasnjuje prijazno upravnik delavnice Jožica Fabijančič, strokovna učiteljica za vezivo, in nadaljuje: "Zdaj pa izdelujemo tukaj znamenite paške čipke, ki jih dobro poznajo pri nas in v svetu."

Delavnica je široka, dobro osvetljena s soncem, čeprav je njeno zunanje lice dokaj temačno. V njej plete 15 do 20 žena, starih in mladih, ki so vse globoko zaverovane v svoj posel. V sobi ni razen omare, mize in stolov nikakega pohištva; saj pa tudi ni potrebno.

Prej so tudi v drugih krajih (Primošten, Vrtnik) izdelovali paške čipke. Obstajale so posebne šole, ki pa so kmalu prenehale s svojim šolskim delom, ker izdelki niso bili dobri in izvirni. Tako smo v pomenku nehoti zadeli na skrivnost paških čipk. Kako jih izdelujejo? Od kod izvirajo? So morda umetnost izdelave prenesli iz Italije, mogoče iz Levanta, ali pa je izvir čipk samonikel, paški? Kako je torej mogoče, da jih morejo in znajo izdelovati samo paške čipkarice?—Vendar upravnico za man spraujemo. Pravi samo, da paške žene trdijo, da so čipke popolnoma samostojne. Pristavljajo tudi, da so jih prevzeli tudi Benečani, ki so jih preimenovali v "beneške čipke," v resnici pa so bile paške.

Izdelava je zelo preprosta, pa vendar naporna in dolgotrajna ter zahteva močne in vztrajne volje. Za namizni prst 140x140 centimetrov je potrebno približno dva meseca vestnega in natančnega dela po osem ur dnevno! Vsaka ženska ima pred seboj na kolenskih nekakšno blazino, nekaj belega sukanca in drobno iglo.—Na blazini je prišita lepenka, čez njo pa je prevlečena temeljna mreža, ki služi za izdelavo čipke. Vzorcev nimajo. Vse ustvarjajo in izdelujejo na pamet, vedno znova.

Če hočeš na primer naročiti namizni prt, je dovolj, da poveša samo mero, in delo se takoj prične. Pri delu igra veliko vlogo domišljija, povezana s starim izročilom. Pravzaprav je to ustvarjanje. In menda prav zato slove paške čipke tako daleč po svetu.

"Vsa umetnost je v potezi z iglo, pravzaprav v vozličku," razlaga ena izmed čipkaric. "Tu je tudi vsa naša skrivnost."

Delavnica paških čipk je v upravi podjetja "Narodne huko-tovrine," iz Zagreba, njena centrala pa je podjetje "Jugofolklor" v Beogradu, ki skrbi za pot paških čipk v svet. In uprave podjetja so s čipkami na Pagu zadovoljne, saj izdelajo naročena dela vedno pred rokom in v splošno zadovoljstvo. Paške čipkarice zaslužijo vso pohvalo. (Po "Slovenskem poročevalcu")

Oglašajte v Enakopravnosti

Urednikova pošta

Maškeradna veselica v AJC

Euclid, Ohio. — Krožek št. 3 Progresivnih Slovencev priredi svojo maškeradno veselico v nedeljo, 15. oktobra v novem Ameriško-jugoslovanskem centru na Recher Ave.

Odbor je pripravil lepa darila za najlepše in najrjše maske, torej, vsi, ki se radi našemite, poskusite svojo srečo v nedeljo. Opravite se v maškare in pridite na veselico. Pa veliko zabave bo tudi za take, ki bodo prišli gledat maškare.

Za ples bodo igrali fantje orkestra Johnny Vadnala tako, da se bo plesalo kot v dirki.

Prav prijazno vabimo vse članice našega krožka kakor tudi članice sosednjih krožkov — 1, 2 in 7. Ker pa brez moških ni nič, prijazno vabimo tudi člane in prijatelje, ter soproge naših članic. Kdor pa še nima para, naj pa kar pride, ker pri našem krožku imamo dekleta, ki so za devet, torej, kaj boste dolg čas prodajali in samevali. Saj še od nekdanj pregovor, da človeku samemu ni dobro biti. Tu boste imeli lepo priliko za spoznanje se. Torej, prijazno vas vabim, pridite vsi in vse v nedeljo 15. oktobra na našo maškeradno veselico, kjer bo prav lušno. Poleg dobre zabave, bodo eni tudi srečni z dobitki za lepe in grde maske. Postrežba bo pa v vseh ozirih prvovrstna, nihče ne bo žejen ali lačen. Pričetek ob 8. uri zvečer.

Torej, na svidenje!
 Frances Julylia, tajnica.

PIJAČA ZA VOJAKE

Pred tedni je bilo precej razprave širom dežele in celo v kongresu glede ukinitve ene škatle piva, ki so ga dnevno dobivali naši vojaki na korejski fronti. Vsekakor, opojne pijače za vojake raznih dežel niso nikakoli novost. Na primer, britiški mornarji dobijo čašico ruma vsak dan, kadar so na morju. Britiški vojaki so deležni takih dobrot le ob gotovih prilikah, na primer ob mrzlem ali deževnem vremenu. Francoski in italijanski vojaki dobivajo vino in tudi konjak; nemški vojaki so dobivali pivo. Ruski častniki so bili vedno dobro založeni z vodko; koliko so bili iste deležni navadni vojaki, ni znano.

Na splošno vojakom katere koli armade, kadar so izven službe, niso prepovedane opojne pijače. Prevladuje mnenje, da fant, ki je dovolj star, da se bori za življenje in smrt, je tudi dovolj star, da prenese čašo vina ali piva ali še kaj močnejšega.

NEMCI ŽE KRICJO

Po zadnji vojni je bila Nemčija na vzvodu močno pristrizena ter sta se ruska in poljska meja pomaknili znatno proti zapadu. Dotični kraji so bili nekoč slovenski, pa so jih Nemci s silo ponemčili. Po vojni so jih zasedli Rusi in Poljaki in nemško prebivalstvo je bilo po večini izseljeno v Nemčijo. Nemci tega seveda ne bodo pozabili. Jakob Kaiser, minister vsemenskih zadev v Zapadni Nemčiji, je nedavno izjavil, da Nemčija mora biti združena in mora dobiti stare meje. To pomeni, da mora dobiti nazaj pokrajine, ki so jih zasedli Poljaki, in Vzhodno Prusijo, ki so si jo prisvojili Rusi. Seveda, Nemci vedo, da brez vojne to ne bo šlo, kar kaže, da že zdaj računajo z bodočo vojno s svojimi slovenskimi sosedi. Na drugi strani pa, kajpak, tudi Rusi in Poljaki vedo za nemške "skomine" in bodo temu primerno pripravljene. Dobra sosedstva v dotičnih krajih najbrž še dolgo ne bo.

—NOVA DOBA

M. S. M. S. M. S. M. S. M. S. M. S. M. S.

Pazite za naznanilo ?

NOVA POSLUGA v nasebini

(Po "Slovenskem poročevalcu")

Oglašajte v Enakopravnosti

M. S. M. S. M. S. M. S. M. S. M. S. M. S.

